

67) IV. A. Da Udvalget i sin Tid (Tillæg B. Sp. 807 for 1870—71) gik ind paa at tilraade en Afløsning af tvende Løvedeputater paa 120 og 90 Læs Løv til Hospitalet i Hillerød og Syge- og Jordemoderhuset sammesteds for henholdsvis 3,000 Rdl. og 2,250 Rdl. i indenlandske kongelige Obligationer, fremsatte Udvalget en Hensstilling til Ministeren om at drage Omsorg for, „at Staten sikkes en fremtidig Opfyldelse af de Forpligtelser, der formentlig paahvile saavel Hospitalet som Sygehuset i Erstatning for de nævnte Deputater“, i hvilken Henseende man iøvrigt skal henvise til den Begrundelse, Regjeringen (Tillæg A. 1869—70, Sp. 223) gav for Bevarelsen af det paa nærværende Konto opførte Beløb af 288 Kroner til Frederiksborg og Kronborg Sygehuse, samt idig med at Afløsning foresloges for en Række andre lignende Stiftelser. Nærværende Udvalg har udbedet sig en Fremstilling af bemeldte Sygehuses Forhold i økonomisk og anden Henseende, om muligt bilagt med Regnskaberne for samme, hvoraf forhaabentlig kunde fremgaa, hvilke Forandringer de oprindelige Fundatser ere undergaaede, samt hvorvidt det Offentliges Rettigheder ere varetagne ved de nugældende Bestemmelser og ved den Maade, hvorpaa disse efterleves.

Foranlediget heraf har Ministeren i Skrivelse af 11te Februar d. A. svaret Følgende:

„De ommeldte tvende „Syge- og Jordemoderhuse“ ere indrettede af Kong Frederik V., et for Frederiksborg Amt (i Hillerød) og et for Kronborg Amt (i Sønderup), og bestemte dels til at optage Syge til Forpleining, dels til at tjene til Undervisning og Oplæring for Jordemødre paa Landet. Da disse Stiftelser oprindelig kun bestode ved frivilligt overtagne Bidrag fra Amternes Beboere, blev det, for at sikre deres Bestaaen for Fremtiden, allerede ved Reskript 28de Februar 1766 (optaget i Fogtmans Reskriptsamling) bestemt, at Enhver, som optoges i Ridderordenen af Dannebrog skulde erlægge en Gave af mindst 25 til 30 Rdl. til Stiftelserne. Disse Gaver skulde under Amtmandens Bestyrelse opsamles og frugtbargjøres og kun Renterne af den efterhaanden opsamlede Kapital anvendes til Stiftelsernes Brug. Ved Anordning eller Fundats af 12te Oktober 1770, der ligeledes findes optagen i bemeldte Reskriptsamling, blev der derefter givet nærmere Bestemmelser om Stiftelsernes Bestyrelse, Diemed og Indtægter.

Hvad Statskassens ovennævnte aarlige Bidrag angaar, har der i sin Tid været reist Spørgsmaal om dets Afløsning; herom er i Anmærkningerne til Finantslovsforslaget for 1870—71, Side 36 anført Følgende:

„Det opførte Beløb har sin Oprindelse fra Fundatsen for Frederiksborg og Kronborg Sygehuse af 12te Oktober 1770, hvorved der hjemledes disse Stiftelser et Bidrag af 25 til 30 Rdl. af Enhver, der optages i Ridderordenen af Dannebrog. Oplysning om, naar disse Bidrag ere gaaede over til det nu fastsatte Ekvivalent af 144 Rdl. aarlig, haaves ikke, men da der til dette Tilskud ifølge Fundatsen er knyttet en Forpligtelse for Sygehuset til at yde fri Forpleining i et ikke ringe Omfang, og Berettigelsen til at oppebære Beløbet saaledes er betinget af, at denne Forpligtelse opfyldes, har man troet det rettest, at det for dette Beløbs Vedkommende, ialtsald foreløbig, har sit Forblivende ved den hidtil bestaaende Ordning“.

Senere er det imidlertid ved Forhandling med de kongelige Ordneres Kapitel blevet oplyst, at det paa allerunderdanigst Forslag af den Kommission, der under 8de Mai 1808 blev nedsat for at gjøre Forslag til Dannebrogordenens Udvidelse, blev ved allerhøjeste Resolution af 28de Juni s. A. approberet, at de Gaver eller Bidrag, som hidtil af Ridderne af Elefantordenen og af Dannebrogordenen vare blevne erlagte til Skoler og Hospitalet, maatte beregnes efter et Middeltal af de sidste 29 Aars Promotioner, og den saaledes bestemte Sum aarlig udredes af Kongens Kasse. — I Genhold hertil bleve de ommeldte Bidrag til Frederiksborg og Kronborg Sygehuse, der ved Ridderpromotioner i Aarene 1788 til 1808 havde havt en Indtægt af 2880 Rdl., ækvivalerede med en aarlig Sum af 144 Rdl.

Under de Forhandlinger, som i Aarene 1867 og 1868 bleve førte i Anledning af den ved Landkommunalloven 6te Juli 1867 § 49 paabudne Ophævelse af Distriktsfondene i Frederiksborg Amt og disses Overgang til Amtarepartitionsfonden, blev det fra Amtets Side bemærket, at den Ret til fri Indlæggelse paa de heromhandlede Sygehuse, som ved Fundatsen af 12te Oktober 1770 er tildelt Bønderne paa det daværende Nyttergods, og som endnu i det Væsentlige er bibeholdt, længe har vist sig uforenelig med Distrikternes Lørd, idet de Sygehuse ved Fundatsen tillagte Indtægter have været aldeles utilstrækkelige til Udgifternes Befridelse, hvorfor det Manglende er blevet udredet af vedkommende Distriktsfonds o: paa lignet Partikornet. Denne Ret til fri Indlæggelse har derhos bevirket, at de, der for den væsentligste Del holde Sygehuse i Drift, saa godt som ikke benytte dem, idet Patienterne næsten udelukkende bestaa af Husmand, Jænekesfolk og Fattiglemmer. — For nu til Gjennemførelse af Bestemmelser af den ovennævnte § 49 af Loven af 6te Juli 1867 at tilveiebringe Sighed mellem de heromhandlede og Amtets øvrige Sygehuse, foreslog Amtet at betage de